

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egy évre 8 korona.

Fél évre 4 korona.

Negyed évre . . . 2 korona.

Egyes szám 10 fillér.

MAROS

POLITIKAI LAP

HIRDETÉSEK ÁRA:

Egyszeri hirdetés soronként

20 fillér. Többszöri 16 fillér.

Apró hirdetés egy szó 4 fillér

Nyilttér sora 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:
Fötér, Böhm ház.FELELŐS SZERKESZTŐ:
Gaal László.KIADÓHIVATAL:
Gaal László, Fötér.

Lemondani, lemondani...

Irta: Kossuth Lajos.

A követutasítási és visszahívási jogot 1848-ban nem kellett megadni a választóknak, mert az olyan jog, melylyel a választók már birtak a hazánkban törvény erejével bíró jus consuetudinarium szerint.

Már pedig tagadhatlan jogtudományi axioma, hogy ami törvény vagy törvény erejével bíró szabály, az törvény és szabály marad, ha csak törvénnyel el nem töröltetik.

Tehát, ha a 48-diki törvényhozás azt akarta volna, hogy a választók követutasítási és visszahívási joggal ne birjanak, ezt a kétségtelenül főnnálló jogot el kellett volna törölnie.

Nem törölte el, nincs erről egy betű sem a 48-iki törvényekben. Tehát mert nincs eltörölve, a jog ma is érvényben van.

Hanem azt mondják: „nincs érvényben, el lett az által törölve, hogy a 48-iki törvények oly választási módot alapítottak, mely mellett az utasítási és visszahívási jog nem gyakorolható, minthogy a választó testületek nem tanácskozó testületek. Ha a 48-iki törvényhozás ezen jogokat főnn akarta volna tartani, nem mulasztotta volna el az eljárásnak oly módja iránt intézkedni, mely a megváltozott választási eljárással összhangzásban legyen, éppugy, mint a megyei hatóság gyakorlásának módjáról intézkedett“.

De én tagadom, hogy a követutasítás és visszahívás körül intézkedni akár szükséges volt, akár a törvényhozás hivatásához tartozott.

Különbséget kell tenni a törvény és az intézvény közt. A törvény parancs, az institució organizmus.

— A törvény nem fejlődhetik magában, nem alkalmazkodhatik a változott viszonyokhoz — ezt törvénnyé csak új törvény által lehet eszközölni. — De az intézvény, mert organizmus, új törvény nélkül is alkalmazkodhatik a változott viszonyokhoz.

A megyei hatóság gyakorlásának módosításáról törvénnyel kellett intézkedni — mert törvény volt, hogy csak a nemesség gyakorolhat alkotmányos jogokat; ezeket tehát a népre nem lehetett új törvény nélkül kiterjeszteni.

De a követutasítási és visszahívási jogot nem törvény hozta be; — hanem behozta az, hogy a dolog természetében fekvő, gyakorlatba vétetett, — ez természetes, tehát institutionalis jog, melynek gyakorlati módját nem volt szükség törvény által szabályozni — nem is lett soha törvény által szabályozva. — Szabályozta az élet. — És szabályozhatja most is. Sőt részben már szabályozta is, minden törvény nélkül alkalmazkodva a változott viszonyokhoz.

Mondám, hogy: részben már szabályozta is, ezt a követutasításra értem.

A képviselés természetében fekszik, hogy a képviselő a képviseltek politikai nézeteit reprezentálja. Mert ha nem reprezentálná, nem volna képviselő. — A dolog e természetéből fejlődött ki önkényt, intézvényileg a követutasítás gyakorlata. Nem törvény szabályozta annak módját; szabályozta az intézvényes élet, mely a helyzet viszonyaihoz alkalmazkodik. — 1848-ig a választótestületek egy-

szersmind tanácskozó testületek is voltak. Ebből természetesen az a gyakorlat fejlődött ki, hogy a választók mondták meg nézeteiket (utasítást adtak), a választott pedig vagy elfogadta azokat és képviselésükre vállalkozott, vagy ha nem vélte elfogadhatni, lemondott (így tett például Kölcsey s Eötvös Mihály, midőn Szatmármegye az örökváltság ellen adott nekik utasítást 1835-ben). 1848-ban a helyzet megváltozott. A választó testületek megszűntek tanácskozó testületek lenni, tehát nem adhattak utasítást választottjuknak. De a dolog természete ugyanaz maradt, ami előbb volt. A képviselő eszméje magában foglalja, hogy a megválasztottnak a választók nézeteit kell képviselnie, különben nem lenne képviselő. Azonban ezt a változott helyzetnél fogva nem lehetén többé a régi módon valósítani, az intézvényes élet rögtön alkalmazkodott a viszonyokhoz s rögtön talált módot a választók nézeteinek képviseltetését valósítani. Előbb a választók adtak utasítást és a választott vagy elfogadta vagy lemondott. Most a képviselőjelölt adja elé programját a választóknak és ha e program a választók nézeteivel megegyezik, megválasztják a jelöltet, ha meg nem egyezik, meg nem választják. — A dolog tökéletesen egyre megyen ki. — Az utasítás megvan. Sőt az új mód tökéletesebb a réginél, mert a képviselők s képviseltek közti nézetazonosságnak csak nagy vágásokban kell mozogni, a régi utasítási mód ezen tulhajtott, amennyiben minden apró részletekre, sőt még a stilisztikára is kiterjeszkedve, a követet valóságos géppé alacsonyította.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testvélyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára évszázaktól 4.— korona.

A követutasításra nézve tehát az intézvényes élet ruganyossága a dolgot tökéletesen rendbe hozta.

A követvisszahívásra nézve is rendbe hozhatja, csak akarni kell.

És szükséges is, hogy rendbe hozza, mert ez amannak szükség-szerű garanciája. E nélkül amaz nem ér semmit.

A képviselő visszahívása a képviseleti rendszernek természetében fekszik.

Mert ha valamely képviselő ígéretet teszen a választóknak, hogy őket egy bizonyos irányban fogja képviselni és a választók őt ezen ígéret alapján megválasztják, ő pedig ígéretét megszegi, ezzel önmagarántja ki lába alól képviselői állásának alapját. Nem képviseli többé választóit. Az pedig képtelen eszme, a képviselői rendszer alapfogalmaival merőben ellenkező eszme, hogy a képviselő megszeghesse adott ígéretét, megcsalhasa választóit, eljátszhasa bizalmukat és a választók őt mégis kénytelenek legyenek megtartani.

Abszurdum ez. Annyira abszurdum, hogy az egész világon. Magyarországot sem véve ki, el van ismerve, hogy, ha a képviselő közéleti állásában oly változás jó elő, miszerint kétség foroghat fönn az iránt, csak kétség, nem is bizonyosság, vajjon a választók a közbejött változás mellett viseltetnek-e még iránta bizalommal, a képviselőnek kötelessége alkalmat adni a választóknak, hogy nyilatkozhassanak, akarják-e őt továbbra is megtartani vagy nem?

Ezen elv el van ismerve Magyarországon is és folyvást gyakorlatban is van. Ha valamely képviselő

kormányhivatalt vállal, megkövetelik tőle, hogy mondjon le képviselői állásáról és ha képviselő akar maradni, vesse magát új választásnak alá. Min alapszik ez? Törvényen nem: mert a törvény ezt nem rendeli. Alapszik a dolog természetén. Alapszik azon kétségbevonhatatlan elven, hogy a képviselői állásnak alapja a választók bizalma, következésképp, ha a képviselő politikai állása nem az többé, ami volt, midőn megválasztott, kétséges, ha vajjon viseltetnek-e még iránta választói bizalommal; és mert kétséges, ámbár csak kétséges, nem bizonyos: le kell mondania.

Ez a gyakorlat, melyet az országgyűlések folyvást kivétel nélkül föntartanak; döntő erejű bizonyosság arra, miképpen teljességgel nem áll az, hogy, aki egyszer megválasztott, annak három évig okvetlenül képviselőnek kell maradnia, akár van iránta bizalom, akár nincs. Maga a kétség elég arra, hogy a képviselői állás megszűnjék.

Tehát hogy ne szűnjék meg akkor, midőn nem kétség forog fönn, hanem bizonyosság, hogy a képviselő nem bírja többé választói bizalmát.

Tény, hogy a visszahívási jog a képviseleti rendszer természetében fekszik.

Tény, hogy ezen jog 48 előtt fönnállott és azt sem a 48-iki, sem a későbbi törvények el nem törölték.

Tény, hogy a folyvásti gyakorlat bizonyítja, miként a képviselői állásnak meg kell szűnni, mihelyt a képviselő politikai állásában oly változás jött közbe, minélfogva két-

séges lehet, vajjon bírja-e még választóinak bizalmát.

Tehát tény az is, hogy a képviselőt vissza lehet hívni, ha a választók bizalma megszűnt.

A kérdés csak az, miként lehet bebizonyítani, hogy a választók nem viseltetnek többé bizalommal képviselőjük iránt?

Ez pusztán ténykérdés, melynek konstataciója sohasem volt törvény által kicirkalmazva — most sincs arra szükség — a módot eltalálni az intézvényes élet föladata.

Nézetem szerint a mód ez:

Ha valamely kerületben alapos gyanu forog fönn, hogy a képviselők iránt a választók többsége többé bizalommal nem viseltetik, tegyen föl egy motivált petíciót az országgyűléshez, melyben okadatolva ki legyen mondva, hogy a választók többségének bizalmát a képviselő eljátszotta, őt tehát többé képviselőjüknek el nem ismervén, új választás elrendelését kérik.

Aztán irassa alá ezen kérvényt annyi választó által, hogy az aláírók a kerületi választók többségét képezzék és küldje be valamely képviselő által a Ház elnökének és gondoskodják, hogy néhány képviselő informálva legyen a tényállásról és a kérvény támogatására fölszólaljon.

Kettő azonban elkerülhetlenül szükséges: 1. hozzá rekeszteni a kérvényhez a kerület választói összeírásának hiteles másolatát, miszerint kitűnjék, hogy a kérelmezők többséget képeznek; 2. hitelesíttetni kell minden aláírást, mindarra nézve, hogy az aláíró a választási lajstromban benne van, mindarra nézve is, hogy az aláírás genuinus.

A „MAROS” TÁRCAJA

Az idegorvosnál.

Irta: MAO GANT.

Hudson doktort könyörtelenül rázta föl első álmából a villamos csengő hangja. A doktor kiugrott az ágyból, magára kapta ruháit, miközben káromkodva emlékezett meg szolgájáról, kit az előtte való napon bocsátott el szabadságra. Kirohant, föl-rántotta az előszobája ajtaját. Szélroham az; arcába csapta a permetezőeső vizét. Odakünn férfi állt. A kalapja széles karmájáról lecsurgott a víz, végigfolyt világos kabátján.

— Bocsánatot kérek, hogy fölzavartam, szóló rekesztő hangon. Ideges... ideges vagyok, doktor. Erzem, hogy idegkriszis küszöbén állok. Nem adhatna valami csillapítószert?

Az orvos bevezette a beteget a rendelőszobába és fölcsavarta a villanyt. A vendég nem ült le. A szék támlájára dobta a nedves felöltőjét és nyugtalanul föl és alá járt a szobában. Az orvos didergett.

— No haljuk a szimptomákat, szóló fáradtan.

E pillanatban fölhangzott az íróasztalon álló telefon berregése, — az éjjeli csengő parancsoló, erősített berregése, melynek az a feladata, hogy az embereket fölriassza álmukból.

— Halló, ki beszél? Itt Hudson doktor.

— Halló. Itt az O. S.-i tébolyda. Kedves doktor, nem akarom megijeszteni, de ma este megszökött a betegek egyike. Minthogy egy-két nap óta az ön névjegyével játszott, úgy gondolja az ápolója, hogy talán önt kereshetné fel. Ez esetben legokosabban tenné, ha rögtön értesítene bennünket. Utolsó időben ugyan meglehetősen nyugodtan viselkedett, de előbbi ápolóját megölte — egy székkal beütötte a koponyáját.

— Valóban — szóló a doktor fojtott hangon és lopva pillantott éjjeli vendégére, aki most az íróasztal mellett áll, mereven az orvosra tekintve és ujjával idegesen végigsimitva az ott heverő kés pengéjét.

— Hallják, kérem, ha ez így van, esedezem: jöjjenek rögtön.

— Szent ég! Csak nincs még önnél?

De igen, — szóló Hudson gyengén.

— Ideges arcu, sápadt, kopasz.

— Nos rögtön telefonálok a rendőr-állomásra... Csak nincs kéznél valamely fegyver — támadó-eszköz? Vigyázzon. Rohanok.

A doktor a vendégére tekintett. Az éppen megragadta a kandalló előtt fekvő szító vasat és szórakozottan hadonászott vele. Hogy az orvos elfordult a telefontól: az ideges beteg élénken közeledett feléje.

— Doktor, nem bírom tovább! Magasfoku idegesség, persze... De ha lezárom szememet: vérvörös ködöt látok magam előtt. Elhiheti — ebben az állapotban, ha ez így tovább megy, beszámíthatatlanná, veszedelmessé válik ez az állapot. Föl tudnék kiabálni ideges dühönbe. Még egy lépéssel közelebb jött és csontos öklét tartotta az orvos arca felé.

— Hallgassa hogyan ver az üterem: a dohártyámig ér a hangja. Néhány hónapja hogy bromidiát veszek, de néhány nap óta nincs rendben a gyomrom és így meg kellett lennem e nélkül...

— Dehogy kell. Adok rögtön... — szóló az orvos remegő hangon gyorsan a szekrényhez lépett, kivett egy üveg bromidát és töltött belőle egy fél pohár vízbe: iszonyu mennyiséget. A beteg elkapta tőle a poharat és mőhon ivott. Azután leült a szék támlájára.

— Tulsokat dolgoztam, szóló Ez az. És sohasem sétálhatok eleget. Nem érek rá. Utolsó időben egy szabad percem sem volt. Mióta oly tüzesen foglalkozom a spirítizmussal. Ejh, csodálatos, gyönyörű dolog is az. Ugyebár?

Én nem képzelhetem, hogy ily kérvénnyel akadjon képviselő, aki elég szemtelen lenne le nem mondani, vagy ha le nem mondana, nem képzelhetem, hogy a képviselőház a lemondásra épp úgy ne kényszerítene, mint a kormányhivatal vállalás esetében mindig kényszeríti.

Mindenesetre pedig tisztába lenne hozva a visszahívási jog kérdése — ami most csak vélemény tárgya, minthogy 48 óta nem volt kerület, mely elég civizmussal bírt volna a hitszegett képviselőt egy ily kérvénnyel megbélyegezni.

Hanem tanácsos elsőnek oly esetet választani, ahol a választóknak adott ígéret megszegése nagyon szembetűnő, miszerint a bizalom megvonása ne pusztán szeszély, hanem okadatolt racionális cselekvény színében álljon az országgyűlés előtt.

Kossuth Ferenc arcképe.

A néppárt orgánuma, az „A—ny“, napnap után csipkedé a szegény függetlenségi pártot. Leszögezi minden egyes ballépését és — ami ismét csak természetes — nem mulasztja el, hogy ezt a maga kised céljaira is alaposan ki ne használja. Ezért aztán nagy a jajgatás és siránkozás az ellentáborban. A „M—g“ ma esti számában is élénk szemrehányást tesz lapjárának, amiért ez utolsó számában ismét neki támadt a függetlenségi pártnak és támadásában a „párt nagy érdemű és most sajnos, betegesen fekvő vezérére“ is gunyolódva írt. „Az ellen sekinek semmi kifogása nem lehet — írja egy helyett a „M—g“, siránkozásában — hogy a néppárt propagandát csinál elvei mellett, követeli az egyházpolitikai törvények revízióját, a polgári házasság eltörlését stb.“ — csak hogy ellefejtje a „M—g“, hogy a néppárt nem ezt cselekszi, hanem ellenkezőleg, kisajátította a függetlenségi párt elárult „szociális“ programját és ezzel agítal és dolgozik mindenütt a függetlenségi

A doktor mélyen föllélekzett. Odalenn, a távolban még, de egyre közeledve, kocsis gyors robogását vélte hallani.

— Ah, persze, szölt barátságosan. Én is roppantul érdeklődöm a magnetizmus és spiritizmus iránt.

— Nos hát, figyeljen! Álljon egy pillanatig egyenesen és megmutatom. Ide te szem a balkaromat. A jobbammal átkulcsolom az önét, azután a térdemet ide és . . .

— Istenemre, éppen a doktort támadja meg! — kiáltott egy rekedt hang. — Vigyázat fiuk talán fegyver van nála.

A doktor fölugrott és a legmélyebb hálaérzettel pillantott a szölas legényekre, kik e pillanatban beléptek az ajtón és nekikirohanva a spiritistának, megmarkolták és rémült sikoltozásával mitsem törődve, karjaikra kapták, vitték magukkal. Az orvos becsapta utánuk az ajtót; halottfáradtan rogyott le ágyára: ekkor újra megszöalt a telefon csengője.

— Halló! Ezt már dühösen kiáltotta Hudson.

— Dr. Hudson? Csak bocsánatot akarunk kérni. — szükségtelenül ijeszgettük. Éppen most hívott föl bennünket egy másik Hudson nevű orvos; ő hozza szökött betegünk. Ha a rendörök önhöz érkeznek, küldje rögtön oda . . . A címe . . .

párt ellen. Az „A—ny“ következő arcképet festi Kossuth Ferencről:

Mély csönd honolt a nagy pártvezér tizenhétszobás utcai lakásában. A selyemstrimpfiis lakájok hadán átvergödve, eljutottam a nagy férfiú hálósobájának küszöbéhez. Rózsaszínű menyegzes ágyban, ibolyakék selyemmel átuzott habos pihék között ott szundított ő. A négy fal közzepén s az ágy fölött a menyegzes alatt velencei kristálytükör ezer színben és szögben adta vissza a szundító böles andalító képét, az ágy négy sarkában négy önmüködő pávatoll végezte a hűsítés és hódolat elengedhetetlen munkáját. Köröskörül citrom- és narancsfák gyönyörködtették a szemet s az egyik citromfa tövében a hűsleges titkár narancs- és mályvaszínű selyemtrikóba öltözve olvasott föl lantpengetés kíséretében gazdájának.

Mikor meglátott a vezér, először leszedte ábrázatáról az üdeségnek okából odafektetett félvéres angol rosbaef szeletet, majd ballábának egy kegyes bár, de határozott mozdulatával közelebb intett.

S szöltam ekképpen:

— Nagyméltóságod évekkal ezelött Czegléden ígért magyar vezényszöt, Kecskeméten önálló hadsereget, Debrecenben nemzeti bankot, Kutyabagason leszöltított kvótát, Szilasbalháson általános választójogot. Azonkivül beígért a félegyházi bírónak a koronás érdemkeresztet, a tükkeszentgyörgyi tanítónak az egyetemi katedrát s a szadagorai csodarabbinak a nagyváradi püspökséget. Már most legközelebb, ha kimegy, előállnak az ígérethajdonosok. Mit mond majd nagyméltóságod?

Érthető tehát, ha ez nagyon fáj a függetlenségi pártnak, mert minden sorából kírkezik az elvárulás, a hitehagyás vádja

A katonai kérdések.

A katonai kérdések állandóan foglalkoztatják a közvéleményt. A koalíciós sajtó ugyan erősen fogadkozik, hogy most nincsenek és nem is lehetnek napirendben a

katonai kérdések. Valóságban pedig e mögött a fogadkozás nem egyéb politikai szölahamoskodásnál, mivel a katonai kérdéseknek igazi napirendben tartója maga a koalíciós kormány. Ugyanis a koalíciós kormány kívánja és sürgeti a katonai kérdéseknek ugynevezett megoldását, mivel azt reméli, hogy a katonai követelések megadása ellenében az udvar fölmenti az általános választójog megalkotásának kötelezettségét alól. Megekösi ezen értesülésünket két bécsi lapnak a közleménye is. Az egyik, Die Zeit, vasárnapi számában azt írta, hogy Wekerle miniszterelnök májusra újból össze akarja hívni a delegációkat és ebben az időpontban kívánja rendeztetni a függöben maradt nemzeti követelményeket, természetesen úgy, hogy mindenkül lemondanak a nemzeti politikusok. A másik, a Neue Freie Presse, azt írja hétfői számában:

Vezetö katonai körökben az a vélemény, hogy a katonai kérdések most nem aktuálisak, mert a koalizált pártokkal annak idején kötött paktum úgy szöli, hogy először a kiegyezés, azután a választói reform oldandó meg. A paktum tartalma szerint az új választójog alapján összeülö parlamentre vár majd a katonai kérdések rendezése, ez azonban még nem akadályoz annak, hogy az osztrák és a magyar kormányok között érintkezés legyen avégböl, hogy katonai kérdések megoldására a megfelelő bázis előkészíttessék. Ez érintkezésekkel szemben a hadügyi vezetőség várakozó álláspontot foglal el: átveszi mind a két kormány javaslatait s érdeklödéssel figyeli, vajjon a két kormányban, miután megállapodtak a fölötte nehéz gazdasági kiegyezésben, sikerümi fog-e a katonai kérdések megoldására alkalmas alapot találnia.

Világosan kiderül ebböl a tudósításból is, hogy a kormány szölgalmazza a katonai kérdések megoldását, csak azért, hogy a saját és pártjai életét megnyujthassa. De azért biztosak lehetünk, hogy amikor majd előállnak több pézt és több vért követelő javaslattal, az elkerülhetetlen s akaratuktól független szükséggel okolják majd meg árulásukat.

Választójogot!

Dermesztö, száraz hidegség mindenütt. Megnyugvással állapítja meg a balga: Nincs vihar, egy szöllö sem mozdul, nincs mozgás, a természetben elült a forradalom és nyugodtan odatelepszik fütött kandalöja mellé.

És ugyanekkor a legadázabb tusa, a egekseredetebb forradalom játszódik le a természet szölnfalai mögött.

A föld méhében tusakodik az elvetett mag csírázási, fejlődési folyamata, a dermesztö fagy hatalma ellen, millió számra pusztulnak el, a növényvilág gyenge harcosai az életért folytatott küzdelemben, de az acélözött egyedecskek kiküzdik a tavaszt, az élet a virágzás diadalmas gyözelmét.

Oh, nemcsak azok a forradalmak, nemzetem koalíciós idöjösai, melyek a vihar szárnyain söpörnek végig a földön. Ott játszódnak le azok a legborzalmasabb megrázóködtatások a földalatti világban, ahol az élet pokol, ahol a lét örökösen küzd az enyészettel, a néplélek legrejtettebb zugaiban, ahová Önök nem látnak, mert nem akarnak bele látni. Mert Önöknek a jogrend a szörony és ha a szöronyokon belül minden csendes, Önök örömmel konstatalják, hogy nincs vihar és nyugodtan visszaülnek jól fütött kandalöik mellé.

Pedig, ha Önök érezni tudnának a néplélekkel, ha végig rezegne csak egy hul-

. . . Néhány pillanattal késöbb női hang szöalt meg a telefonból.

— Halló? Hudson doktor? Nagyon nyugtalan vagyok az uram miatt, doktor ur. Tul sokat dolgozott . . . Az idegessége abban is nyilvánult, hogy nem tudott aludni . . . Ki akarta kérni az ön tanácsát és elment ebben a zuhogó esöben! Ennek már egy órája . . .

Az orvos arca elfehéredett.

— Magastermetü ember? Kopasz? kérdezte.

— Igen.

— Érdeklödik-e a spiritizmus iránt?

— Igen, igen.

— A doktor egy pillanatig kábultan bámult maga elé.

— Kedves nagyságos asszonyom, szölt rekedten, — Az ön ura itt volt . . . de . . . azután eljöttek érte az ö barátai. Reggelre mindenesetre odahaza lesz.

— De az esö, doktor! Meg fog fájni ebben a rémes idöben.

— Kocsin megy, kocsin! ordította a doktor és lecsapva a kagylöt, lüktetö halántékaira szöoritotta a kezeit: mert úgy kezdte érezni, hogy most már ő az, kit idegkrisis fenyeget.

láma annak-a néma forradalomnak lelkiükön, velünk együtt rémülettel állapítanak meg: Magyarország a nyomor forradalmának lazás állapotában van, oly állapotban, mely megbénítja az izmokat, mely hangját veszi még az elkeseredésnek is.

Mert nem azok a veszélyes forradalmak, midőn a végighömpölygő ár felszakítja a köveket, kidönti a fákat és utjában pusztít és rombol. Mert az elemek idővel lecsendesednek, a pusztolást még serényebb építés váltja fel, a vihar megtisztítja a levegőt a miazmáktól és a végigömlött ártól megtermékenyített talajból bujábban fakad az élet, mint annak előtte.

A legrémesebb forradalom az egyenként hulló cseppek pusztítása. Midőn unott egyhangúsággal, csepp csepp után vájja ki azt a talpkövet, melyen közéletünk, közérkölcünk legszentebb javai alapulnak, midőn az élet apránként hal el, a mezők kiszáradnak és elfagy minden, ami egy szebb jövő kilátását képezte.

Ezekből támadnak azok a népkatasztrófák, melyekből nincs kibontakozás, melyek Spanyolországot kisodorták a fejlődés útjából, melyek Lengyelországot három részre szakították, melyek Oroszországot a krónikus láztünetek országává tették,

Magyarország népe a váluton van, vagy kiragadja magát ezen csendesen sorvasztó néma forradalom karjaiból, vagy azon államok sorsára jut, amelyek mindennapos, mindenórás katasztrófákkal váltották meg egy nagy tette való elhatározásukat.

Akikben csak egy percig is felesillámlott azon remény, hogy azt a nagy tettet a nemzeti vezérektől várják. Ime ezeknek a fekete gróf tegnapi nyilatkozata meghozhatta a teljes kiábrándulást.

Milyen nyilatkozat!

Belső tárcakérdések és a belügyminisztérium palota újjáépítése közé beszorítva egy fáradt, elkényszeredett, odavetett mondat a választójog kiterjesztéséről lehetőleg márciusban, ha akkor nem áprilisban, milyen formában, mily alapon, mily mérvben, ki tudja ezt még most januárban, mikor csak két hónap múlva lesz a kérdés aktuális.

Hiszen a kérdés nem olyan fontos, hogy már most tisztában kellene lennie az országnak ennek a minek is nevezzük-reformnak elveivel.

Vajjon üztek-e még néppel ennél vérlátóbb, cinikusabbjatek?

Nem világos-e a célzat a nép ohájának, vágyának megmentése egyedüli eszközeinek elbagattalítására?

Vajjon nem nyilvánvaló-e a felkinálkozás a dinasztíának mindennek elválására, mindennek szállítására, ha a király eláll a népnek megígért általános választójog követelésétől.

Nem szemmel látható-e az összefüggés a függetlenségi párt hivatalos lapjának támadása és ezen ellanyhult nyilatkozat között.

Andrássy menjen, kiáltja Rátkai, reszketve gondolván az előterjesztendő választói javaslatra. Ne ijedjete meg gyermekek szól a fekete gróf, választójog nem lesz általános, csak kiterjesztés, ha lehet előterjesztem márciusban, ha nem, akkor áprilisban — de akkor is csak akkor, ha lehet.

És mielőtt betérjesztem, közölni fogom a párt vezéreivel és a párt mérvadó köreivel, Ugronnal, Polónyival, Sümegivel, Burgyánnal s majd akkor még lehet a dologról beszélni. Megvitathatjuk a választókerületek beosztását, megvitatunk egyet-mást alaposan, amint hazafiakhoz illik és ti meghozzatok azt az áldozatot, hogy segítségemre lesztok, még annak kockázata mellett is, hogy az alapos megbeszélés miatt az átmeneti idő még további három évig tart.

És a néma forradalom ezalatt folyhat tovább.

Tényleg egyöntetű.

Wekerle szerint a koalíció eljárása nagyon egyöntetű. Mikor a házszabályrevízió ellen obsruált és mikor házszabályrevíziót csinál az obstrukció ellen, akkor tulajdonképpen ugyanazt csinálja. Lesznek, akik ezen a ministeri paradoxonon egy kicsit csodálkozni fognak. Pedig nem kell azon csodálkozni, mert tökéletesen igaz. Persze nem azért igaz, amiért Wekerle annak mondja. Hogy Tisza házszabályrevíziója a nemzeti törekvéseket akarta letörni, míg a koalíció csak azért rendezte a permanens üléseket, hogy a nemzeti törekvéseket érvényesítse, hogy tehát az obstrukció is, a klotürésinálás is a nemzeti ügy érdekében történt volna: erre sajnos Wekerlének minden élces — és igaz — szólása mellett rácafolnak a tények, a kiegyezés, a fölemelt kvóta, az emelkedő hadügyi költségvetés és a csökkenő magyar tisztis létszám. De egy egyöntetűség azért megvan. Az obstrukció is azért kellett, amiért most a házszabályrevízió kell: hogy a koalíció uralkodjék. Ezért van Wekerlének még akkor is igazza, amikor indokaiban — téved.

A plurális választójog.

Az emberi jogok és a politikai tisztesség elleni merényletről rántotta le a leplet a Népszava. Ezt a merényletet a választói jog reformjának a palástja alatt a kormány tervezi. A köztisztesség ellen, mert ország-világ színe előtt az iránt vállalt kötelezettséget a koalíció kormánya, hogy az általános választójogot legalább oly terjedelemben alkotja meg, amilyen terjedelmű volt a Kristóffy-féle javaslat.

Hogy mi a politikai tisztességtelenség minden fokára képesnek tartjuk és tartottuk ezt a kormányt, ismételve és sokszor kifejtettük, de őszintén megvallva, ez a legujabb dolog még minket is döbentbe ejt. Ekkora cinizmust, a jezsuitaság ilyen pöffeszkedő demonstrálását lehetetlen tartottuk és lehetetlen is volna minden országban, ahol még a politikai szemérem ki nem pusztult teljesen az emberekből és napirenden nincs, hogy a kormány az erkölcsi érzék minden követelményét lábbal tapodja.

Az általános választójogot kötelezőleg vállalták, ez elől tehát kitérni lehetetlen, de lehet meghamisítani. Ezt a meghamisítást igazi jezsuita recept szerint terveli a plurális szavazatok alakjában. Édeskés, behizelgő, mint a csuhás dialektika, de nádmézei közt voltaképp cinikus gatszást rejt, a balkezével egyszerűen visszaveszi azt, amit a jobbkezével adott. Ezért kell a szólásszabadságot megelőzőleg halálra fojtani a házszabályrevízióval, hogy aztán ilyen rémletessé peckeljük ki a választójogot. Ennek a cinikus merényletnek van a szájkosárra szüksége.

Mert mikor mi az általános választójogot sürgetjük, nem csupán emberi jogért harcolunk, nem a jogfosztottakat akarjuk politikai jogokkal felruházni, hogy joguk legyen azoknak a szegényeknek is, akiknek eddig nem volt, hanem főleg azért küzdünk, hogy a polgári osztályt az oligarchikus érdekszövetkezet szíj-polya alól megmentjük. Másokat azért akarunk joggal felruházni, hogy az új

jogositottak megvédjék a meglevő politikai jogokat, azaz, hogy valósággá változtassák azt, ami ma csak papiroson van meg.

Mert nézzünk csak egyetlen példát, mely bevilágít ez átlátszó rejtelmekbe. Látszólag megvan ma is a polgárságnak a politikai joga és megvan az alkotmány visszaállítására óta. És mégis azt tapasztaljuk, hogy dacára a polgárság jogosításának, az államháztartás egész iszonyu terhét tulnyomó részben ők viselik. 1867 óta körülbelül egy milliárddal növekedett az ország évi terhe, néhány milliárddal az adóságai összege. Ámde a 40 év alatt a kataszter változatlanlansága folytán az oligarchia terhei egyetlen fillérrel sem szaporodtak és a földadón kívül az állam terheiben ugyszólván nem is részesülnek. Ámde ugyanezen idő alatt az épített kétezer kilométer vasut és egyéb befektetés voltaképp csak a nagybirtok értéket növelte. Ugy, hogy az eredmény az, hogy bár az oligarchia e sok milliárdra rugó teherzaporulathoz egy fillérrel sem járult, ugyszólván összes hasznait élvezte, mert ennek folytán emelkedett ötszörösére a földjáradék és földbér szintén előbbi összegének az ötszörösére.

És mind e milliárdokat kisajtolták részben a népből fogyasztási adók alakjában és főleg a polgárságból az egyenes adókban. És ép napjainkban, a Wekerle által tervbe vett adóreform szintén érintetlen hagyja mérhetetlen, szemérmetlen cinizmusai a nagybirtokot, pöffeszkedve, kihívólag mellőzi a földadó progresszivitását, ellenben az új adóterherrel ismét csak a leketetlen-ség határáig kiszípolozott polgárságot sújtja.

És ez ellen nincs mentés, mert a mostani választójog mellett hiába rendelkezik a polgárság néhány százezer szavazattal, a tulnyomó része a választóknak az oligarchia markában van, amelyekkel egyszerűen hatástalanná teszi a polgárság minden erőfeszítését. Ezért életérdeke a polgárságnak az általános választójog, mert a választók számának a tetemes megszorítása esetén remélheti csupán, hogy érdekeit az oligarchia kiszípolozó tulhatalma ellen megvédheti.

De ép a polgárság eme törekvését hiúsítja meg a plurális választójogi tervezet,

Ha a 24 éven felüli írni-olvasni tudó férfiak számát vesszük figyelembe, úgy a választók száma 2,621.894 lenne, amelyek közül 61.4 százalék a magyar választók száma. A plurális választójog már most azt jelenti, hogy a harmadfélmillió választó közül 752,660-nak még egy választójogot ad. Hogy ennek a célja nem a magyar nemzetiség megvédelmezése, kitűnik abból, hogy a plurális jog folytán a magyar választók száma 61.4 százalékról csupán 62.2 százalék emelkedik, a magyar választók számát tehát mindössze 0.8 százalékkal, vagyis elenyésző, teljesen hatástalan töredékekkel szaporítaná. A választók számát a plurális szavazatok 29 százalékkal, a magyarokét csak 0.8 százalékkal szaporítják.

Nem „nemzeti“ cél sugálja tehát ezt a gaz eszközt, hanem csupán a leplezetlen, gonosz, cinikus osztályérdek

A mai választók száma valamivel több mint egy millió, amelyből ha a irástudatlanokat és azokat a polgári szavazatokat levonjuk, amelyeket az olygarchia osztályérdek nem képes érdekhálózatába kaparítani, körülbelül ép az a 757 ezer szavazat marad, mint az a kalapács, amely az olygnrchia a nemzetet, a polgárságot és népét csepeli, nyomorítja, kisajtoja. A plurális szavazati rendszer már most azt jelenti, hogy az általános választójog esetén ugyanaz a régi hatalmi pöröly megmarad az olygarchia kezében, hogy a megváltozott viszonyok közt is régi fogatlan halálos hatalmával fojtogathassa a polgárságot és a népet, még az eddiginél is retteneteseb módon. Az általános szavazat mellett 700 ezer szavazatot

egyszerűen az olygarchiának ajándékoz a kormány, hogy még felelmesebbé tegye a hatalmát. Politikai kisajátítása ez az országnak, egyszerű bérbeadása a polgárságnak és a népnek főuri és főpapi kezébe.

Gazabb merénylet még ezer év óta nem született meg a magyar kormány fejében.

Mert nézzük csak meg, kikből rekrutálódik ez a 757.000 kettősvozs. 207 ezer jut ezekből a földbirtokosokra és haszonbérlokre. Ez közvetlen személyzete a nagybirtoknak 176 ezer a szellemi cenzus alapján jut a második szavazathoz, — azok, kik legalább négyosztályú közép- vagy polgári iskolát végeztek. Vagyis a függő, zsoldban álló és ukáz-irányozta tisztviselők, hivatalnokok, gazdasági alkalmazottak és az uri zsoldban álló díjnoksereg. Kivétel hiján az olygarkhiától kenyérfüggőségben levő, vagy annál lakájszolgálatot végző lateiner és féliskolás nép. Háromszázhetezer az önálló iparosok és kereskedők száma is ugyan, de aki figyelembe veszi, hogy különösen a vidéken lakó kisiparosok a függőség és a tudatlanság mekkora fokán állanak, aki látja, hogy ma is 8—10 nagyobb város kivételével, a kis iparosság a klérus és olygarchia legengedelmesebb szolgaserege, az könnyen be fogja látni azt is, hogy ez a kontingens is kizárólag az olygarchia hatalmát fogja növelni. Ezekkel szemben az a 67 ezer egyazon munkaadónál 3 éve alkalmazott iparossegéd, nem billenti föl a mérleget.

Ebből a javaslatból nem szabad törvénynek lenni! A jezsuita cinizmus e gála merényletét a torkára kell fojtani a kormánynak! A polgárság elleni álcás merénylet ellen minden téren s minden alakban föl kell venni a küzdelmet. Ennek a feketé levélbe kell fojtani ezt a hittagadó, képmutató, olygarhavédó kormányt.

Miért oly sürgős?

Tudjuk, hogy milyen heccet közt forszírozták ki tegnap az ujoncjavaslatok bizottsági tárgyalást. Ma pedig már a plénumbeli tárgyalást is kitűzték a holnapi napra. Vajjon miért kell már január folyamán jogot nyerni az ujoncozásra? Különös ideges siettetés ez, melynek alighanem kellemetlen magyarázatát fogjuk nyerni nemsokára. Beavatott emberek tudni vélik, hogy tulajdonképpen már tavaly is fölemelt ujonclétszámot soroztak be. Lehet, hogy az idén még inkább így lesz. Ha azután egy permanens ülésen keresztülhajszolódik a létszám-emelés, akkor már be lesz sorozva a hozzá szükséges anyag. Be lesz biztosítva minden esetleges nemzeti elletállás ellen . . .

Tulipánia.

A Kremser-dinasztia egy k rajcárosa következőképpen kesereg:

A kormánynak egy képviselőház elé terjesztett jelentéséből és a hozzá csatolt statisztikai évkönyvből megdöbbentő számokat olvasunk behozatalunknak aránytalan mértékben való növekedéséről, Magyarország mértéktelenül több árucikket importál, főképpen iparit.

Az 1906. évben behozott áru értéke 1,555,674.000 korona; 1902. óta négyszáz millióval növekedett behozatalunk értéke,

holott a kivitelünké csak száznyolcvanöt millióval lett nagyobb s az 1906. évben 1,508,813.000 korona volt, negyvenhét millióval kevesebb a behozatalnál. Mással is megtörténik egyszer-másszor, hogy a külső kereskedelem mérlege hiánnyal zárul, de más az, ha a deficitet egy esztendő gazdasági balesetei okozzák s más az, ha az aránytalanság következetesen fokozódik egy ország rovására.

Ha a behozott áru néhány csoportját külön is szemügyre vesszük, meglepő dolgokat látunk. Pamutszövetet 182 millió 180.000 koronáért hoztunk be 1906-ban (1905-ben még csak 149,149.000 koronáért), gyapjuszövetet 84,633.000 koronáért (1905-ben 74,564.000 koronáért), amit erre a két árura külföldön elköltöttünk, az a 266,813 000 korona éppen annyi, mint a belügyminisztérium földmívelési minisztérium, vallás- és közoktatási minisztérium, honvédelmi minisztérium, igazságügyminisztérium és Horváth-Szlavonországok belső igazgatásának egész költségvetése volt 1906-ban.

Nézzünk kisebb részleteket is. Talpbőrért, 1906-ban 21,988.000 koronát adtunk ki az országból (1905-ben még csak 17,462.000 koronát); cipőért és csizmaért 1906-ban 21,658.000 koronát (1905-ben 17,302.000 koronát); a nyers marhabőrt olcsó pénzen összevásárolják előlegre szoruló szegény mészárosainktól az osztrák börgyárosok, mi pedig behozunk drága pénzen 20,627.000 koronárut; behoztunk 20,148.000 koronáért fehérneműt; férfiruhával azelőtt jórészt mi láttuk el Kelet-Európa országait, most 20,043.000 koronáért hozunk idegenből; len- és kendertermelésünk páratlan lehetne egész Európában s 18,886.000 koronát adtunk 1901-ban len- és kenderszövetért; férfi-kalapért 10,609.000 koronát költöttünk, női ruhára 10,363 000 koronát.

Bizony szomorú, kétségbeesítő számok, egy pusztuló ország képe. De illik-e annak képmutatón sirázkodni az égő ház felett, aki azt felgyújtani segítette.

Négy év óta akasztja meg az ország gazdasági fejlődését a nemzeti hősök derék tábora.

Az volt a jelszó a nemzeti küzdelem alatt, hogy inkább elpusztulunk, de nem engedünk.

No, hát elpusztultunk — és engedünk — az is igaz, hogy nyeregben vagyunk.

Az osztrák ipar pedig ezen négy év alatt fejlődött és a mi gyöngeségünkön megerősödött.

És még egy baj volt. Az osztrák gyárosok komolyan vették a nemzeti hősök jelszavait.

Lázasan készülődtek az önálló vámterületre, külföldi piacokat kerestek s midőn ölükbe hullott a közös vámterület, fokozott produkciókkal vetették magukat a magyar piacra.

Kafka azt mondta ujévi beszédében, hogy az öreg Tisza láttára a bécsi nép tisztelettel megfordult.

Állítólag, ha most Bécsbe jönnek a nemzet vezérei, az öreg Stefi is hasát tartja nevében.

Azt beszélnek, hogy új érdemrendet alapítanak az osztrák ipar fejlesztése körüli érdemekért.

Nemzeti büszkeséggel tölthet el, hogy az új érdemrend a tulipán lesz, ezzel a körirással: „für Förderung der österreichischen Industrie“.

Ki mondott igazat?

Wekerle három nappal ezelőtt azt mondotta, hogy a tisztí létszám-emelés az idén többé nem kerül napirendre, ha meglenne, akkor is csak

nemzeti vívmány ellenében lesz és a delegációk semmi esetre sem fognak májusban újra összeülni, hogy felőle tárgyaljanak. Ellenben Okolicsányi, aki a delegáció hadügyi előadója, tegnap azt mondta, hogy a delegációk májusban okvetlenül ülést tartanak, azon okvetlenül megszavazzák a tiszték fizetésemelését, amelynek ellenében azonban Magyarország semmi esetre sem fog semmiféle vívmányt kapni. Nem nagyon valószínű, hogy mind a két ur igazat mondott volna. De vajjon melyik mondott igazat? Jó lenne az országot megmenteni ezektől a hamleti töprengésektől, ha más-ként nem, hát legalább úgy, ahogyan a néppárt lapja ajánlja.

Véres tüntetés Zágrábban.

Meg akarták verni az új bánt.

Rauch Pál báró, az új horvát bán, szerdán délután félháromkor érkezett Zágrába az új osztályfőnökökkel. A pályaudvaron fogadta egy város hivatali, mint katonai előkelősége élükön a polgármesterhelyettes-sel és a tábornoki karral.

Miközben Rauch báró az udvari fogadóteremben felelni akart Gelba tábornok üdvözlő beszédére, a pályaudvar előtt csoportosult óriási tömeg abcugolni kezdett, áttörte a gyöngy rendőri kordont és be akart hatolni a pályaudvarra, hogy inzultálja az új bánt, akit törvénytelen bannak tartanak. Csak nagynehezen sikerült a rendőröknek a nyitott kocsit helyett zárt kocsit szerezni amelybe betuszkálták a bánt.

Dacára annak, hogy a kocsit lovasrendőrök gyűrűje vette körül, valóságos közzapor fogadta és egy hatajmas ködarab bezúzta a bán kocsiját. A bán erre a Rauch-palotába hajtattott, ahol valóságos csata fejlődött ki a bán pártja és az ellenzék pártja között. A földühödtek emberek beakarták törni a báni palotába, míg Rauch hívei ezt megakarták akadályozni. Egymást követ dobálva, csakhamar egész csomó sebesült hevert az utcán, akiket a mentők a kórházba szállítottak.

A „fogadtatás“ után a bán nyomban fogadta az újságírókat, akiknek a következőket jeleutette ki:

— Nem ijedek meg a csöcseléktől. Engem a király küldött ide, akinek nem kell megkérdezni, kit küldjön ide bannak, ha kell, vaskézrel is helyreállítom a rendet.

A zavargások estére megszűntek. Ed-dig tíz embert tartóztattak le.

H I R E K.

— Nem lesz rendkívüli közgyűlés. 54 városi képviselő indítványt adott be a polgármesteri hivatalhoz rendkívüli közgyűlés egybehívása ügyében. Az indítványozók a vágatási szabályrendeletnek módosítását célozták ugyan, de miután ez az indítványban kifejezésre nem jut, a polgármester a közgyűlést egybe nem hívhatta.

— A DMKE. elnöke. A délmagyarországi közművelődési egyesület által kiküldött bizottság még mindig keres elnököt a DMKE számára. Mint értesülünk, szombaton, amikor a szegedi egyetemi küldöttség Budapesten járt tárgyalta Bánffy Dezső báróval és Károlyi Imre gróffal, akiket elnökül óhajtanak megnyerni.

— **Bizottsági gyűlés.** A város által a szervezési szabályrendelet módosítására kiküldött bizottság ma délután Dózsa Sámuel dr. elnöke alatt ülést tartott. Ezen az ülésen részt vettek a városi tisztviselők és előterjesztették a szabályrendeletre vonatkozó észrevételeiket. A bizottság az észrevételek beterjesztése után végleg megállapodott a szabályzat módosítására vonatkozólag és most már csak a szövegezés van hátra, így a szabályzat tervezet a februári rendes közgyűlésen kerül tárgyalásra.

— **Megbírságotl kőművesek.** Nadobán Péter és Hegyi Gergely makói kőművesek olyan épületek emelésére vállalkoztak, melyekhez nincs meg a törvényben előírt minősítésük, ezért ma a tanács Kövecz Antal feljelentése folytán mindkettőt 200—200 korona pénzbírságra ítélte.

— **Iparos bál Kiszomboron.** A kiszomboron asztaltársaság mint eddig minden évben, az idén is sikerült táncvigalmat rendezett tegnap este a gazdasági egyesület nagy termében, melyet ez alkalommal díszesen átalakítottak. Megjelentek ez estélyen a község összes iparosai úgy szintén Makóról is szép számmal jelentek meg. A szokásos jó kedvnek s mulatozásnak — mely különlegessége e bálnak — csak a reggeli órákban lett vége.

— **A digesztor.** A digesztor, vagyis állati hulla égető kemence pénteken érkezett Makóra, melyet szombaton vett át Pákh Kálmán gazdasági tanácsnok elnöke alatt a közgyűlés által kiküldött bizottság. Ugyan-e küldöttség intézkedett az iránt is, hogy a hullaégető kemence minél előbb felállíttassék. Kolossy Jenő városi mérnök ma jelentést tett a tanácsülésen a digesztor megérkezéséről. Kolossy indítványozta egyúttal, hogy tekintettel arra a körülményre, miszerint Budapesten jelenleg zsiráru kiállítás van, küldessék ki a tanács két tagja e kiállítás tanulmányozására és a digesztor által nyerendő zsiradék értékesítésére. A tanács bár helyesnek találta a mérnök indítványát, nem fogadta el, mert még nem szerzett tudomást arról, hogy mennyi zsiradékot nyer az állati hullák égetése folytán. De kimondotta a tanács, hogy a zsiradék értékesítése iránt csak akkor folytat alkudozást valamelyik zsiradék feldolgozó gyárral, ha a nyert zsirmennyiségről tudomással bír.

— **Fatolvajok.** Nemesak József és Németh Etel péntek délelőtt alaposan berugtak és hazafelé bandukoltak honvédi lakásokra. Az orosz temető mögött kitordeáltak a temető fiatal fái közül néhányat, ami miatt megindították ellenük az eljárást.

— **Botrányos részeg.** Lányi István péntek reggel egyik főtéri depóban alaposan beszélgetett és a piacon mindenkit a legdurvább szavakkal illetett. Így került ellentétbe a rendőrséggel, hol botrányos részegség miatt indították meg ellene az eljárást.

— **Gazdátlan malac.** A város rendőrkapitányi hivatalánál egy darab gazdátlan malacot őriznek, melynek igazolt tulajdonosa a hivatalos órák alatt veheti át.

— **Csernoch János — csanádi püspök.** A király szerdán betöltötte Desseffy Sándor örökét s csanádi püspöknek Csernoch János néppárti képviselőt nevezte ki. A ki nevezés nem jött váratlanul. Csernoch már az első pillanatban komoly jelűlt volt és eddigi pályafutását ország-világ ismeri. A néppárti képviselőségből kerül a csanádi püspökségbe.

— **Országos gyűlés az adóreform ellen.** Budapesten a demokrata párti bizottsági tagok erős akciót indítottak az adóreform ellen. Akciójukat ki akarják terjeszteni az országra is. Országos gyűlésen akarnak tiltakozni az adóreform ellen, amelyre az összes törvényhatóságokat meghívják. Be is adták indítványukat a budapesti főpolgármesternek. Az indítvány rövid megokolásá-

ban országos veszedelemnek mondják a reformot. Azt mondja az indítvány, hogy a mostani gazdasági viszonyok mellett egyáltalán lehetetlen adót emelni, bármiféle adóemelés teljesen aláássa közgazdasági állapotainkat, agyonsújtja a magyar kereskedelmet és ipart, lehetetlenné teszi a magyar ipar versenyét és a gazdasági függetlenségnek még a reményeit is kizárja. Súlyos és igaz mondások.

— **Tilos a kurucfurfang.** Az ismeretlenség homályából kénytelenek vagyunk kiragadni John Jenaki ezredes urat, aki Marosvásárhelyen a gyalogezred parancsnoka s mint ilyen, korlátlan ura az ezred zenekarának is, amely esténként a városi színházban szokta a zenét szolgáltatni.

Történt, hogy Hevesi Béla színigazgató műsorra kitűzte Bokor József Kurucfurfang című darabját. Az ezredes ur a zenekar révén cenzurát gyakorolván, kijelentette, hogy a darab rebéllis, némétéllenes, amelynek bemutatásához ő, mint a hadsereg helyi vezetője, nem nyújthat segédkezet. Hiába volt minden kapacitálás, deputáció, kérés! John Jenaki ezredes hajthatatlan maradt és kijelentette, hogy amennyiben a darabot színrehozzák, a zenekar többé nem fog a színháznak zenét szolgáltatni.

A nagyobb nyomtérkedvéért estére nem is engedte meg, hogy a zenekar játszószék. Másnap az igazgató vezetése mellett az ezredesnél tisztelegtek a primadonnák, komikánék, kardaloszok és a szintársulat összes élő tagjai és tilalmat visszavonati, de a Kurucfurfang előadásáról előzőleg örök időkre le kellett az igazgatónak mondani. Ime, a csak kevesek által ismert John Jenaki, aki a Kurucfurfang körül szerzett érdemei elismerésül már legközelebb bizonyára vezérőrnagy lesz.

— **Tanul a delegátus.** Ez most egy pár napig állandó rovat lehetne, mert Trieszt, Fiume, Pola tele van magyar honatyákkal, akik — hihetetlen, de így van — tanulnak. Sok ravasz dolgot sajátítottak már el delegátusaink. Tudják például, hogy a tenger mindig és feltétlenül nedves és azon hajó csak akkor járhat, ha van. Tudják, hogy a tenger fölött mindenkor a levegő van s ez — üljön bárki a kormányon — sohasem változik. Így tudnak meg egy pár roppant fontos dolgot. A mai távirat újabb okulásról, tapasztalatról számol be. A delegátusok, akik a priori meggyőződéssel utaztak le, hogy hazánk fiai született huszárok, azt tapasztalták, hogy a magyar fiúk a tengeren is megálják a helyüket. Ez az új felfedezés kellemesen meglepte a delegátusokat, mert most ime jogosultak a mult milliói és teljesen jogosultak az újabb megszavazások is. A magyar fiú jól érzi magát a tengeren is delegátusaink annyira szívükön viselik a magyar nép sorsát, hogy érte mindent megtesznek. Lám már ők maguk kürtölik félhivatalosan világgá, hogy a tengerészeti költségvetési javaslatok számadataira egészen más szemmel tekintenek. "A milliók elherdálásával tehát ne vádolja őket többé senki. A régi rendszer embereit azért vádolhatja bátran tovább, mert lám azok nem tudták, hogy a magyar ember alkalmas a tengerészeti szolgálatra és mégis adtak milliókat Ők a hazaárulóknak! . . ."

— **Az angol bankkamatláb újabb leszállítás.** Londonból jelentik, hogy az angol bank kamatlábat hat százalékból öt százalékra szállította le.

— **Nem kötöttek ki hozományt!** New-yorkban nagy mozgalom a várva várt milliómos esküvő körül, amelyre csaknem teljes számban megjöttek már a vendégek. A Széchenyi-család hat tagja, öt gróf és egy grófnő, volt már ebéden Vanderbiltéknél. A Széchenyi-családot, szerda reggel óta, amikor Amerikában partra szálltak, harmincszor

lefényképezték. A vőlegény legidősebb fivére, Széchenyi Dénes gróf, egy ujságírónak, aki többek között a hozomány felől tudakozódott, nyomtérkékel azt felelte, hogy hozományt nem kötöttek ki.

— **Fivérem — tette hozzá a gróf — szerelemből nősül, csakis szerelemből!**

Az esketést a római katolikus templomban tartják meg és ez alkalommal megteszik a szokásos nyilatkozatot, hogy a házasságból születendő gyermekeket katolikus vallásban kell fölnevelnie.

— **Könnyű nekik!** Wekerle Sándor miniszterelnök és Polónyi Géza volt igazságügyminiszter közti párbajügyben Günther Antal igazságügyminiszter a párbaj után azonnal felterjesztést intézett a királyhoz s a felterjesztésben kérte a pertörést, nehogy a miniszterelnök a párbaj miatt büntetőjogi uton üldözhető legyen. A király az igazságügyminiszter felterjesztése alapján elrendelte a pertörést.

— **Ne szökjenek a leányok.** Így parancsolja dr. Lelics György temesvári szerb püspök, akit bosszant, hogy a szerb legények egyszerűen átnyalabolják a leányokat, földobják a kertek alatt álló kocsira, azután hajrá, elvágtatnak. Haragszik a főpap, mert papjai egyre panaszkodnak, hogy nem lehet megélni. A legények a leányokkal nem mennek a pap elé, mert drágának és fölöslegesnek tartják a szertartást, azonfölül nagyobb barátjai a romantikának, mint az erkölcsnek. Sokot tanakodott a főpap, hogyan szüntesse meg a szerinte barbár szokást, végre arra határozta magát, hogy leszálította az esketési költségeket, két koronára. De a pap áldása még leszálított áron sem kellett a legényeknek. Ők hívek maradtak a holdvilághoz, a kertek alatt álló kocsikhoz, az édes romantikához. A püspök tehát most dörögdelmes pásztorlevelet bocsátott ki, fölhevén a szülőket, hogy akadályozzák meg a leányok szökéseit. Rossz dolog, igen nagyon rossz dolog ez a pásztor levél, mert ettől az irástól ugyan nem riad meg a szerb legény. Ha a püspök mindenáron meg akarja menteni a lelkeket és az erkölcsöt, kövesse az amerikai papok példáját, akik semmiféle eszköztől nem riadnak vissza, hogy a hívőket a templomba csábítsák. Színielőadásokat rendeznek, fonográfot énekelteknek, mozgófényképeket helyeznek el. A szerb püspöknek is romantikával kellene megfogni a szerb romantikusokat. Például lovasítsa a püspök a papjait és valahányszor egy pár megszökik, a pap és az egyházi rugtassanak a szökevények után és az erdő szélén állítsák meg a kocsit:

— **Pénzt vagy életet.**

Mire a pár fölcsudik a meglepetéstől, rajtuk van a papi áldás, amelyet lóhátról oszthat a pap. Az egyházi ezalatt beszédheti a pénzt és a dolog mind két fél részéről a lovagiasság összes szabályai szerint elintéztést nyert. Így kell ezt csinálni, nem pásztorlevéllel.

— **Nem jó a „pakszus”.** Rendkívül mulatságos eset történt meg a tegnapi napon a kapitányi hivatal marhahalvél kiállító osztályának hivatalos helyiségében.

Egyik közismert idősebb gazdálkodónk a piacon eladott 4 darab disznót s az alku után ment is rögtön a rendőrfogalmazóhoz, hogy a járlatot az új gazdára irassa át.

Az átírás annak rendje és módja szerint megtörténvén, polgártársunk az okmányt aláírván, köszönt illendően és mint aki dolgát jól végezte, úgy gyalogosan elindult a pusztaszélen levő tanyájára.

A kapitányságon az esetet, mivel napoként sok száz ilyen fordul elő, már el is felejtették, mikor a délutáni hivatalos órák alatt ismét jelentkezett a délelőtti polgártárs.

— Nagy baj van tekintetős ur! —
szólt a magyar a fogalmazóhoz.

— Hát csak mondja bácsi, mi a baj?

— Nem jó a „pakszus“ kéröm, mer
nem hitelős, enélkül pedig a vétel se ér-
vényös.

— Hát aztán miért nem hiteles? —
kérdé a fogalmazó meglepődve.

— Hát csak azért, mert elfelejtöttem
a nevem után odatönni, hogy „s. k.“

— Hát aztán ezért jött csak vissza?

— Ezért bizony, még pedig a pusztá-
szélről! — felelt a magyar.

Mondanunk is felesleges, hogy a pol-
gártárs tévedésén csak jót nevetett a hiva-
tali személyzet.

— **Ha a gyermekek köhögnek**, bükkfa-
kátrány-preparatumot adjunk nekik. Mivel
azonban a legtöbb ily preparatum bizonyta-
lan összeállítású és nem méregtelen, de
még undorító ízű is, „Sirolin-Roche“-t hasz-
náljunk, mely vízben könnyen olvad és min-
dig egyforma összetételű, nem izgat és kel-
lemes ízzel bír. Gyógyszertárakban kap-
ható.

— **Nem kell világosság!** . . . A lagu-
nák városán, az örök szépségű Vencián ez
a kiáltás harsogott végig a múlt hónapban.
Nem kell világosság! . . . kiáltották zordo-
nan és pedig nem a köznép hanem a mű-
vészek s költői ihlettől megszállt lelkek.
Nem egyébről van ugyanis szó, mint ar-
ról, hogy a kispolgári lelkű signoria örök
poézisétől akarja megfosztani a lagunák
tündér városát. A pompás holdfényt akarja
elrabolni, mely oly rejtelmesen, oly varáz-
szal méléz a canale grande fölött. Barbár
kézzel közönséges gázkandelábereket akar-
nak felállítani a homályos sikátorokban, hol
a lagunák víze oly andalító csobogással ka-
nyarog. „Ez gaz merénylet az emberiség
ellen!“ — zengik kórusban Venetia szép-
ségének rajongói. „Nem kell világosság!“
— ordítják ujjent. A tiltakozás erőteljes,
mert a petíció már ott fekszik a doge író-
asztalán, megfenyegetvén a pietásra mit
sem adó tanácsot, hogy a canale grandeba
döntenek minden kandellábert, mely fényt
a gondollák hordozóira meri vetni. Ilyformán
nem lehetetlen, hogy mégis sötétben ma-
rad a nászutasok nem kis örömeire Venetia.

Az anyakönyvi hivatalból.

Az elmúlt hét népmozgalmi adatait a
követzőekben adjuk:

Elhaltak: B. Pap János leánya
halvaszületett, Csávás József atyja Imre
2 év, Major Tamás 49 év, Szilágyi József
atyja József 2 év 3 hó. Joó Sándor atyja
Sándor 6 nap, Dávid Rozália 85 év,
Németh Viktória atyja János 4 hó 14 nap,
Fenyves István atyja Ferenc 2 nap, Bar-
tal Péter 50 év, Gréci József atyja József
7 nap, Pósa István atyja Péter 1 év 4
hó, Árgyelán Rozália Anna atyja Pál 6
hó, Krajncics János atyja Illés 17 év,
Puskás Mária 1 év 10 hó.

Született 14 fiu, 14 leány, összesen 28
gyermek

Meghalt 9 férfi, 3 nő, összesen 12
egyen.

A születés 10-el haladja meg az el-
haltak számát.

Házasságra jelentkeztek: Kiss Imre
Tóth Eszterrel, Mező István Cz Nagy Ro-
záliával. Ratkai János Szakács Rozáliával,
Kurai Ferenc Budai Rozáliával, Tóth Pál
Menyhért Török Teréziával, Erdei János
Fodor Juliannával, H. Kovács Ferenc Rafai
Viktóriával, Joó József Gréci Erzsébettel,
Papos Imre Sándor Szabó Eszterrel.

Házasságot kötöttek: Rác Antal
Kocsis Juliannával, Cseh András Varga
Juliannával, Balogi Sándor Apjok Rozáliá-
Varga Imre Baranyi Viktóriával. Lukács
Mihály Borka Eszterrel, Burunkai Károly
Görbe Erzsébettel, Cseh András Péli Mári-
ával, Farkas László Rédei Viktória özv.
Szemes Istvánnal, Dobai István Vári Er-
zsébettel, Medve Antal Böngyik Etelkával,
Szarka János Pajó Ilonával.

Nyilttér.

Báli
Musseline
Voile
Marquissette

Selyem

és Henneberg
selyem 60
kr-tól feljeb
bérmontve
és vámmen
tesen.
Minta posta
fordultáva

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszor, mely már
sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek
bizonyult közvényenél, oszúnál és meghüle-
seknel, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak
olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“
védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellá-
tott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben
K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván min-
den gyógyszerárban kapható. — Főraktár:
Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany ereszlanhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

Schvéd Manó uri szabó
Szegedi utca
Danner ház.

Divatos öltönyök elegáns ki-
vitelben 15 forinttól feljebb.

Kérek rendelni.

Óra láncsal együtt 2 Korona!

A sziléziai áruház egy nagyobb
óramenyiség átvétele folytán, egy
pompás 36 órán keresztül járó arany-
zott precíz Anker órát láncsal együtt
2 koronáért szállít 3 évi írásbeli jót-
állás mellett 3 drb vételénél 5 k. 50
fillérér küldendő. Szállítás minden
irányba.

Porosz Sziléziai Áruház A. Gelb.
Krakkó 126. által.

Megjegyzés: Nem megfelelőért a
pénzt vissza adjuk.

Első makói országos szabadalmazott temetkezési intézet.

VARGA PÁL márványkő koporsói messze **tulszárnyalják** még az üvegfedeles érclemez
koporsókat is, mert VARGA PÁL koporsóinak mind a két oldalán van ablak a holt egyén megszem-
lélésére. És a levegő kiszivattyuzásával a holt egyén megvan mentve az elenyészéstől minden
bebalzsamozás nélkül. 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000

Temetkezési raktár a Hollóssy ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒

☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ ☒ **Kornélia színház mellett jobbra.**

Tisztelettel értesitem azon megszorodott családokat, ahol haláleset adja elő magát, hogy a
temetést nálam rendelje meg, a menn yiben aztszemélyesen intézem el egész a sirba való letételig.

Ennélfogva a megszorodott szívüektől becses
pártfogást kér legalázatosabb szolgáljuk:

V A R G A P Á L.

„Nádláca” Takaré- és Hitelintézet Részvénytársaság Nagylak.

MEGHÍVÓ.

A „Nádláca” Takaré- és Hitelintézet Részvénytársaság 1908. évi január hó 27-én délelőtt 11 órakor tartja

X-ik Évi Rendes Közgyűlését,

melyre a T. részvényesek ezennel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság évi jelentése, az 1907. évi mérleg bemutatása és a felügyelő bizottság jelentése.

2. A tiszta nyereség megállapítása.
 3. Az alapszabályok 60 §-ának módosítása.
 4. Három igazgatósági tag választása.
- Kelt Nagylakon, 1908. évi január hó 16-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Jegyzet: Közgyűlési szavazatjogosultsággal bir azon részvényes, ki az intézet részvénykönyvében a közgyűlést megelőzőleg legalább 6 hónappal mint részvényes bevezetve van és legkésőbb a közgyűlést megelőzőnap délelőtt folyamán az intézet pénztáránál résztvevő szándékát bejelenteni esetleg meghatalmazását letétoményezi.

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER.

Készpénz — — — — —		18509 55	Részvénytőke — — — — —		100000 —
Váltótárca — — — — —		793345 20	1000 drb részvény á 100 korona		19562 53
Intézeti sajtóház és eladó ingatlanok		19128 73	Tartalékalap — — — — —		918 27
Követelések Giró-Cotóban és más pénzintézeteknél		5027 63	Nyugdíjalap — — — — —		341377 78
Értékpapír — — — — —		10480 —	Takarékbetétek — — — — —		366418 —
Adósok — — — — —		435 52	Visszleszámitolt váltók — — — — —		444 —
Felszerelés — — — — —	1340 95		Felnem vett osztalék — — — — —		8114 01
leírás után — — — — —	134 10	1206 85	Előlegzett átmeneti kamatok — — — — —		12633 17
Hátralékos átmeneti kamatok		1334 28	Tiszta nyereség — — — — —		
		849467 76			849467 76

TARTOZIK

Veszteség- és nyereség-számla.

KÖVETEL

Kamatok			Váltó kamat — — — — —		72331 95
tartalékalap után — — — — —	752 40		Folyószámla kamat — — — — —		383 17
nyugdíjalap után — — — — —	43 75		Jutalék — — — — —		3394 68
takarékbetétek után — — — — —	13356 80				
visszleszámitolás után — — — — —	34921 33	49074 28			
Adó					
egyenes — — — — —	2887 28				
betéti kamatadó — — — — —	1335 69	4222 97			
Költségek:					
könyvek, nyomtatványok, tűzifa, világítás stb.		2165 40			
Póstaköltség — — — — —		319 88			
Tiszti fizetések — — — — —		7560 —			
Leírás a felszerelés után — — — — —		134 10			
Tiszta nyereség — — — — —		12633 17			
		76109 80			76109 80

Nagylak, 1907. évi december hó 31-én.

Petrovics Aurél s. k., vezérigazgató.

St. Sulatir Aurél s. k., könyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Balcz Sebő s. k.

Rosucz Pável s. k.

Chicín Miklós s. k.
igazgatósági elnök.

Vigyikán Eligor s. k.
vezérigazgató helyettes.

Lázár Stéva s. k.

Luczai Jócza s. k.

A felügyelő bizottság jelentése.

TISZTELT KÖZGYŰLÉS!

Van szerencsék jelenteni, hogy az elmúlt üzlet évben tartott üléseink alkalmával, az intézet minden egyes üzletágát és értékeit behatóan megvizsgáltuk; a pénztárt a fő- és segédkönyveket különös figyelemmel áttekintettük és mindig teljesen rendben levőknek találtuk.

Az 1907. évi December hó 31-én lezárt Mérleg, Nyereség-Veszteség számlákat az intézet könyveivel és leltáraival ala-

posan megvizsgáltuk és azokat a törvény és alapszabályok értelmében szerkesztetteknek találtuk.

Az igazgatóságnak a 12633.17 K. nyereség hováfordítása iránti javaslatát elfogadjuk és kérjük a t. közgyűlést:

1. az 1908. évi December hó 31-iki „Mérleget” jóváhagyni,
2. a tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatot elfogadni és
3. az igazgatóság és felügyelő bizottság részére az 1907. évre szóló felmentvényt megadni szíveskedjék.

Kelt Nagylak 1908. évi január hó 16-án.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Bosintán Sándor s. k. elnök.

Nestor Romulusz s. k.

Román Demeter s. k.

Major György s. k.

Tancsán Romulusz s. k.